

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Barbara Myszka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Owczarek

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie ze skargi W. O.

o wznowienie postępowania

zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego

z dnia 25 października 2007 r.,

w sprawie z powództwa B. Domu Maklerskiego Spółki Akcyjnej

przeciwko W. O.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 22 czerwca 2012 r.,

zażalenia W. O. na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 17 października 2011 r.,

- 1. oddala zażalenie,**
- 2. przyznaje adw. K. D. od Skarbu Państwa (Sąd Apelacyjny) kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) zwiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej W. O. w postępowaniu zażaleniowym,**
- 3. zasądza od W. O. na rzecz strony powodowej kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2009 r. Sąd Apelacyjny oddalił skargę W. O. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 25 października 2007 r., wydanym w sprawie z powództwa B. Domu Maklerskiego S.A. przeciwko W. O. o zapłatę.

W dniu 16 sierpnia 2011 r. W. O. wniósł kolejną skargę o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 25 października 2007 r., w której – tak jak poprzednio – powołał się na przepisy art. 403 § 1 pkt 1 i 403 § 2 k.p.c.

Postanowieniem z dnia 17 października 2011 r. Sąd Apelacyjny odrzucił wniesioną skargę i zasądził od W. O. na rzecz B. Domu Maklerskiego S.A. kwotę 5 400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Stwierdził, że skarga o wznowienie postępowania z dnia 16 sierpnia 2011 r. jest niedopuszczalna, ponieważ – zgodnie z art. 416 k.p.c. – niedopuszczalne jest dalsze wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem wydanym na skutek skargi o wznowienie postępowania. Przepisu tego nie stosuje się, jeżeli skarga została oparta na podstawie wznowienia określonej w art. 401¹, lecz w sprawie nie miało to miejsca, gdyż skarżący powołał się na przepisy art. 403 § 1 pkt 1 i 403 § 2 k.p.c. W tej sytuacji Sąd Apelacyjny na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. odrzucił skargę i orzekł o kosztach postępowania zgodnie z art. 98 w związku z art. 108 § 1 k.p.c.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Apelacyjnego w części dotyczącej kosztów postępowania W. O. wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia przez odstąpienie od obciążenia go kosztami na rzecz B. Domu Maklerskiego S.A. Zarzucił, że rozstrzygnięcie o kosztach pozostaje w sprzeczności z art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Za zastosowaniem tego przepisu, zdaniem żalącego, przemawia okoliczność, że odrzucenie skargi nastąpiło na podstawie, którą Sąd Apelacyjny uwzględnił z urzędu, w związku z czym nie było związane z żadną aktywnością procesową strony przeciwnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 102 k.p.c., w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przytoczony przepis nie konkretyzuje pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, dlatego ustalenie, czy w sprawie zachodzi taki wypadek zależy od oceny sądu. Ocena ta musi przy tym uwzględniać wszystkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na jej podjęcie. Do okoliczności takich należą zarówno fakty związane z przebiegiem procesu, jak i niezwiązane z samym procesem, lecz z sytuacją życiową i materialną strony przegrywającej (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 maja 1966 r., II PR 115/66, OSPiKA 1967, nr 1, poz. 8, z dnia 29 sierpnia 1973 r., I PR 188/73, OSNCP 1974, nr 3, poz. 59 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73, nie publ., z dnia 26 listopada 2009 r., III CZ 51/09, nie publ., z dnia 4 lutego 2010 r., IV CZ 2/10, nie publ., z dnia 22 kwietnia 2010 r., II CZ 22/10, nie publ., z dnia 21 lipca 2010 r., III CZ 21/10, nie publ., z dnia 19 sierpnia 2010 r., IV CZ 50/10, OSNC 2011, nr 3, poz. 34, z dnia 15 czerwca 2011 r., V CZ 23/11, nie publ. i z dnia 8 lipca 2011 r., IV CZ 23/11, nie publ.).

Do okoliczności uzasadniających zastosowanie art. 102 k.p.c. w orzecznictwie zalicza się np. precedensowy charakter sprawy, rozstrzygnięcie sporu wyłącznie na podstawie, którą sąd uwzględnił z urzędu, a także szczególnie trudną sytuację życiową i materialną strony przegrywającej, która uniemożliwia jej pokrycie kosztów należnych przeciwnikowi.

W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny prawidłowo rozstrzygnął o kosztach zgodnie z regułą wyrażoną w art. 98 k.p.c., nie zostały bowiem ujawnione okoliczności przemawiające za uznaniem, że zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu art. 102 k.p.c.

W powołanym przez żalącego wyroku z dnia 3 maja 1966 r., II PR 115/66, Sąd Najwyższy przyjął, że jeżeli rozstrzygnięcie sporu nastąpiło wyłącznie na podstawie uwzględnionej przez sąd z urzędu, względy słuszności, które ma na uwadze przepis art. 102 k.p.c. przemawiają przeciwko obciążeniu powoda kosztami procesu poniesionymi przez przeciwnika. Chodziło przy tym o sytuację, w której Sąd Najwyższy, na skutek rewizji strony pozwanej, zmienił zaskarżony wyrok

i oddalił powództwo, lecz uczynił to nie z przyczyn przytoczonych w rewizji, lecz w wyniku uwzględnienia z urzędu upływu terminu przewidzianego w art. 38 § 3 ustawy z dnia 17 lutego 1961 r. o spółdzielniach i ich związkach (Dz.U. Nr 12, poz. 61). W sprawie tej pozwana ani w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, ani w postępowaniu rewizyjnym nie broniła się zarzutem uchybienia przez powoda przepisowi art. 38 § 3 powołanej ustawy.

W niniejszej sprawie powodowa spółka w odpowiedzi na skargę powołała się na art. 416 § 1 k.p.c. i wynikającą z niego niedopuszczalność dalszego wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem wydanym na skutek skargi o wznowienie. Nie można więc przyjąć, że odrzucenie skargi nastąpiło wyłącznie na podstawie uwzględnionej przez sąd z urzędu.

Dlatego też Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako pozbawione uzasadnionych podstaw i zgodnie z art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 w związku z art. 391 § 1, 398²¹ i 394¹ § 3 k.p.c. zasądził od żalącego na rzecz powodowej spółki koszty postępowania zażaleniowego w wysokości określonej w § 6 pkt 4 i § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.). Z kolei na podstawie § 19 pkt 1, § 6 pkt 4 i § 13 ust. 2 pkt 2 w związku z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) uwzględnił wniosek pełnomocnika o przyznanie od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej żalącemu w postępowaniu zażaleniowym.